

מסורת הש"ס

^(א) [מולין ע"ה. לקמן יט.], ^(ב) יבמות ע"ה. מכות ד"ה; ^(ג) ונזכים מו. וס"ס איתא ר' יוחנן; ^(ד) שם מ"ה; ^(ה) [נזכים מ"ג.], ^(ו) [נפסחים סז: יבמות נד: וס"ג], ^(ז) [ויקרא ז', ח] [יבמות ע"ה.], ^(ט) [ויקרא כג', י'] [ויקרא ז', ט] [ז"ל תאכל בשר מונח השלמים וסמין ליה ונפש כי כו' כ"ה נדפוי"ן],

תורה אור השלם

1. או כי יגע בטמאת אדם לכל טמאתו אֲשֶׁר יִטְמא בָּהּ וְנָעַלם מִמֶּנּוּ וְהָיוּ יָדָע וְאָשָׁם;

ויקרא ה ג.
2. או נִפֶּשׁ אֲשֶׁר תִּגַע בְּבֶל דָּבָר טָמֵא או בַּנְּבִלַת דָּוָה טָמְאָה או בַּנְּבִילַת בְּרִמָּה טָמְאָה או בַּנְּבִילַת שֶׁרָץ טָמֵא וְנָעַלם מִמֶּנּוּ וְהָיוּ יִטְמא וְאָשָׁם; ויקרא ז כא.
3. וְנִפֶּשׁ כִּי תִגַע בְּבֶל טָמֵא בטמאת אָדָם או בַּבְּרִמָּה טָמְאָה או בְּבֶל שֶׁרָץ טָמֵא וְאָבֵל מִבְּשָׂר יָבֹחַ הַשְּׁלָמִים אֲשֶׁר לֹא וְנִבְרָהוּ דִּקְפָּשׁ הָהוּא מִעֲמִידָה; ויקרא ז כא.
4. וְשְׁלָשִׁים יוֹם וּשְׁלִשֶׁת יָמִים תֵּשֵׁב בְּדַמֵּי טָהוֹרָה בְּבֶל חַיָּה וְחַיָּה בְּבִלָּל וְהָיָה בְּבִלָּל חַיָּה; שַׁנַּת דָּף ע"י א';

ויקרא יב ד

הגהות הב"ח
(ה) רש"י ד"ה ונאמר וכו' אהין ונפש כי:

גליון הש"ס
רש"י ד"ה אחת בכלל וכו' הבקעה בכלל חיתה. שנת דף ע"ט א';

רבינו חננאל

מידי דהוה אשמיעת קול ואביטור שפתים. שהיא (ב) שבויה ואין בה כרת חייבין בה קרבן עולה ויורד. אמר קרא בה וגוי. ואחא רב למישפטיה מאה דרבי. דהניא רבי אומר אקרא אני. פי' כיון שריבויה התורה בהמה בכלל חיה וחיה בכלל בהמה כו'. פירשנו זו בפרק אלו טרפות. מאחר דחביב קרא או בנבלת חיה טמאה. למה לי למכתב או בנבלת בהמה טמאה. אלא נאמר כאן בהמה טמאה. ונאמר להלן בשלמים ונפש כי תגע בכל טמא בטומאת אדם או בבהמה טמאה או בכל שקץ טמא ואכל מבשר זבח השלמים וגוי. מה להלן בטומאת קדש אף קדש זה שכתב (ב) בטומאת בהמה טמאה אכילת טומאת קדש ותאקש מקדש לקדש ודחיב בכל קדש לא תגע ואל המקדש לא תבא. ואימא תרומה ודחיב בכל קדש ואמרינן לרבות את התרומה: אמר קרא אשר יטמא בה. בה ולא בתרומה. אימא בה

(א) אולי ז"ל שהוא אסור לאו ואין בה כרת וכו'.

(ג) ז"ל אף כאן זה שכתב בנבלת בהמה טמאה מיירי באכילת קודש בטומאה

שבועות שתיים

מידי דהוה אשמיעת קול. שבועת העדות ושבועת ציטוי דליתנהו נמי בקרבן עולה ויורד ואין עונש על זדון לא מיתה ולא כרת:

אמר קרא צה. לכל טומאתו אשר יטמא צה צענינא דעולה ויורד כתיב: **ואימא**. חיובא בתרומה היא וצה למעוטי מקדש והואיל חדונו

עולה ויורד נתיי מידי דהוה אשמיעת קול ואביטוי שפתים אמר קרא יבה בה למעוטי תרומה. אימא בה למעוטי מקדש דלא סגי ליה בקרבן עולה ויורד עד דמייתי קרבן קבוע קרי רבא עליה דרבי דולה מים מבורות עמוקים דתניא ^(א)רבי אומר אקרא אני חיה בהמה למה נאמרה נאמר כאן ^(ב)בהמה טמאה ונאמר להלן ^(ג)בהמה טמאה מה להלן טומאת קודש אף כאן טומאת קודש אשכחן טומאת קודש טומאת מקדש מנלן אמר קרא ^(ד)בכל קדש לא תגע ואל המקדש לא תבא איתקש מקדש לקודש אי הכי תרומה נמי ^(ה)דאמר מר בכל קדש לא תגע לרבות את התרומה הא מיעט רחמנא בה אימא בה למעוטי מקדש מסתברא מקדש לא ממעטינן שכן בברת כמותה אדרבה תרומה לא ממעטינן שכן אכילה כמותה אלא אמר רבא שלש כריתות בשלמים למה אחת לכלל ואחת לפרט ואחת לטומאה הכתובה בתורה סתם ואיני יודע מה היא הוי אומר טומאת קודש ואם אינו ענין לטומאת קודש דנפקא ליה מדרבי תנהו ענין לטומאת מקדש והאי מיבעי ליה לכדרבי אבהו דאמר רבי אבהו ^(א)שלש כריתות בשלמים למה אחת לכלל ואחת לפרט ואחת לדברים שאינן נאכלין ולר"ש ^(ב)דאמר ^(ג)דברים שאינן נאכלין אין חייבין עליהן כרת משום טומאה לאיתויי הטאת הפנימית דס"ד אמינא הואיל ^(ד)ואמר ר"ש כל שאינו קרב על מזבח החיצון בשלמים אין חייבין עליו משום פיגול משום טומאה נמי לא קמ"ל דמיחייב אלא אמרי נהרדעי משמי' דרבא שלש טומאות בשלמים למה אחת לכלל ואחת לפרט ואחת לטומאה הכתובה בתורה סתם ואיני יודע מה היא הוי אומר טומאת קודש ואם אינו ענין לטומאת קודש דנפקא ליה מדרבי תנהו ענין לטומאת מקדש והאי נמי מיבעי ליה ^(א)אידי דבעי למכתב כרת לכדר' אבהו כתב נמי טמאות דלא סגי לה בלאו הכי אלא אמר רבא אתיא טומאתו טומאתו כתיב הכא י לכל טומאתו

וכתיב וזה מזה בשני עניינס וכך מפורש במנחות בפרק כל המנחות בזה מזה (דף נה:) דהיכא דפרט מרוחק מן הכלל נידון במדה זו ללמד על הכלל וכו'. ואם תאמר מה בין זו למדת כלל ופרט וכלל שאתה דן כעין הפרט הרצה יש שמדת כעין הפרט צאה להוסיף על הפרט בכלל אחרון דצרים אחרים שאין כתובין זו וזו צאה לגלות על הפרט ולא להוסיף עליו ודצרים רבים למדין במדה זו שאין באין במדת כעין הפרט כגון בהצנעה שאנו אומרים לחלק יאחזה וצמדה זו היא צאה * הצנעה בכלל היתה ולמה יאחא להקיש אליה ולגלות על כל הכלל שכשם שחייב על הצנעה בפני עזמה כך חייב על כל אצ מלאכה שבכלל בפני עזמו: **ואחס לטומאה הכתובה בתורה ססס כו'**. ואחת מן הכריתות האלו שהיא ימירה נכתבה לגלות על הטומאה הכתובה אלץ עולה ויורד וסתמה הכתוב ולא פירש על איזו טומאה חייבתו תורה קרבן הפונה כרת ללמדך שלכפר על כרת זה הוא צא שהוא טומאת קדש: **(אס אינו ענין כו') לדברים שאינן נאכלין**. כגון עגים של מערכה ולבונה וקטרת אס אכלן בטומאה חייב:

ולר"ש דאמר כו'. במסכת זבחים בפרק ז"ש (דף מה:): **הואיל ואמר ר' שמעון כו'**. הטאות הפנימיות כגון פר ושעיר של יום הכפורים ופר כהן משיח ופר העלם דבר שטעונין הזייה צפנים על הפרוכת ועל מזבח הזהב: **בשלמים**. משום דפיגול בשלמים כתיב יליף ר"ש מיינה שאינה נהוגת בחטאות הפנימיות: **שלש טומאות**. צהקן שלש כריתות כתיב בכל חדא ועומאתו עליו: **כפי צהא**. בעולה ויורד:

פרק ראשון שבועות

ז.

עוֹלָה ויורד נייתי. וא"ת קרבן קצווע נמי ה"ל למיפרך דנייתי מידי דהוה אשפחה חרופה דלית צה כרת ומייטי קרבן קצווע וי"ל דהתם אשס הוא דמייטי ולא חטאת: **מקיש מקדש** לקודש. ובאכילה דקודש איירי קרא כדאמר בפר' בתרא דמכות (דף ד:)

וְאִימָא אף תרומה. דכתיב בכל קודש משמע לפי סוגיא דשמעתין דהאי קרא איירי צין בתרומה צין בקודש ותימה דסוגיא דמכות (סס) מוכחת דלא מייירי בתרוייהו דר"ל מוקי ליה בקודש גרידא ורבי יוחנן בתרומה גרידא וי"ל דסוגיא דהכא כצרייתא דת"כ דתניא התם בכל קדש לא תגע יכול אף צמעשר ת"ל ואל המקדש לא תבא מה מקדש דבר שיש צו נטילת נשמה אף כל כו' יאז מעשר אי מה מקדש הנכנס צו בטומאה ענוש כרת אף קודש האוכלו בטומאה ענוש כרת יאתה תרומה ת"ל בכל קדש לרבות את התרומה אלמא צהדיא מוקי קרא בתרוייהו והי"ה דהוה מני' למיפרך לפי סוגיא דמכות הניחא לר"ל אלא לר' יוחנן דמוקי לה בתרומה מא"ל: **אחת** **לַבִּלָּל ואחת לַפֶּרֶט**. פירש צקונטרס וא"ת כלל ופרט ואין צככל אלא מה שצפרט ואגב ריהטייה לא דק דה"ל להקשות פרט וכלל הוא ונעשה כלל מוסיף על הפרט דהפרט צזו וכלל צאמור ומה שפי' דמדת כלל ופרט המרוחקין אינה כמדת כלל ופרט וכלל אין נראה דצפ' נגמר הדין (סנהדרין דף מו). מוכיח דריצה ומיעט מה הוי כמדת כלל ופרט המרוחקין וצקונטרס גופיה פירש לעיל (דף ד:) דריצה ומיעט שזה למדת כלל ופרט וכלל וא"ת כיון דמדת כלל ופרט המרוחקין זה מזה שזה למדת כלל ופרט וכלל אי"כ לא הוה לן למעוטי קדשי צדק הבית לצד אלא ה"ל למימר מה שלמים מיוחדין שיש להן ממירין כדדרש ר' שמעון לקמן גבי פיגול ונלריך כרת שלישי לצדרים שאין להן ממירין ומנ"ל לאוקמה לטומאה הכתובה בתורה סתם או לצדרים שאין נאכלין וי"ל דלצדרים שאין להם ממירין לא אצטרריך דצפ' ז"ש (זבחים דף מד).

מרצי להו מאשר הם מקדישים ולספרים דגרסי התם דמרצו להו מואל הקדשים לא יתכן דהאי קרא גופיה מוקמינן ליה הכא לכלל: **תנהו ענין לטומאת מקדש**. אכל לתרומה ליכא למימר דכרת בתרומה ליכא ומיהו צאמון דנפקא לן מטומאתו קשה דנוקמה בתרומה וכ"ת משום דכתיב גבי כרת הכי נמי כתיב גבי אכילה ומיהו עדיפא מינה פריך: **וְאַחַת לַדְּבָרִים שאינן נאכלין**. ואזהרה מוהצשר אשר יגע צכל טמא לא יאכל דדרשינן בפרק רביעי דזבחים (דף מו:) לרצות עגים ולבונה אי נמי כרת לא צעי אזהרה מידי דהוה אפסח ומילה:

אֶתִיא טומאתו טומאתו. ואע"ג דגבי תרומה נמי כתיב טומאה צפרשת אמור אל הכהנים שמא אחי דלרשה אחריתי וא"ת ולר"ל דלא גמר ג"ש דטומאה כדאמר בפרק בתרא דמכות (דף ד:) מנליה וי"ל דאתיא ליה מהיקשא דלעיל מכלל קדש לא תגע דלא מוקי ליה בתרומה כלל כדמוכח התם וא"ת ולמה לן השתא צנין אצ דהואיל וענש והזהיר צצרייתא דלעיל וי"ל דצרייתא נמי סמין אהך ג"ש ונקט צנין אצ לאפקוי משאר עצירות ואיעטרין

והפירס **ר' שמעון כו'**. חטאות הפנימיות כגון פר ושעיר של יום הכפורים ופר כהן משיח ופר העלם דבר שטעונין הזייה צפנים על הפרוכת ועל מזבח הזהב: **בשלמים**. משום דפיגול בשלמים כתיב יליף ר"ש מיינה שאינה נהוגת בחטאות הפנימיות: **שלש טומאות**. צהקן שלש כריתות כתיב בכל חדא ועומאתו עליו: **כפי צהא**. בעולה ויורד: **וכתיב**

עין משפט ונר מצוה

כו א מיי פ"ח מהל' ספול' מוקדשין הל' כד ועיין צהשגות וצכ"מ:

מוסף רש"י

אקרא אני חיה. לנצי קרבן עולה ויורד, או צנצלת חיה טמאה או צנצלת בהמה טמאה, ודי היה לי בקריאת חיה ויודע, אזני שהצנעה בכלל חיה, בהמה למה לאמרה [וחודין (א)]. ונאמר להלן. צנעמא שאכל את הקדש צפרשת זו ונפש כי תגע בכל טמא בטומאת אדם או בהמה טמאה (סס). מזה להלן טומאת קודש. ולומר צנעמא שאכל את הקודש, אף קרבן עולה ויורד, דכתיב אז נפש כי תגע וגו', ומשמע דצנעית טומאה מיידי ליה קרבן עולה ויורד, דליפני צהא גויה שזה דלא מיידיי עד דאכלי קודש אז יכנס למקדש (סס). לרבות את התרומה. דלאסורה בה כל ימי טוהר שהיא טעולה יום ארון לטומאת לידתה (יבמות עה). שלש כריתות בשלמים. אמור אליהם לדחותם וגוי (ויקרא כג) והנפש אשר תאכל בשר וגוי (סס ז) נפש כי תגע בכל טמא בטומאת אדם וגוי (סס). אחת לכלל ואחת לפרט. לרצות דבר שהיה בכלל ויאז מן הכלל ללמד לא ללמד על עצמו יאז אלא ללמד על הכלל כו' יאז, כיצד והנפש אשר תאכל בשר מונח השלמים, והלא שלמים בכלל כל הקדשים היו ולמה יאזו להקיש אליהם ולומר לן מה שלמים מיוחדים קדשי מונח אף כל קדשי מונח (סס) **לדברים שאינן נאכלין**. כגון פגים ולבונה שאין ראויים לאכילה, אס אכל מהם בטומאת הגוף חייב (סס). כל שאינו קרב על מזבחה החיצון בשלמים. שגול כתיב צהו (זבחים זג) שלמדת צהס פגול לכל הזבחים (סס ד:).

רבינו חננאל (המשך)
ולא במקדש כו'. קדש ומקדש תרוייהו כרת כתיבא בהו. ולאפקוי תרומה דלית בה כרת. אדרבה קדש ותרומה תרוייהו בני אכילה נינהו. לאפקוי מקדש דגנציה היא: שלש כריתות. והנפש אשר תאכל בשר מובח השלמים אשר לה' (אכילה). אס אכל מהם בטומאת הגוף חייב (סס). כל שאינו קרב על מזבחה החיצון בשלמים. שגול כתיב צהו (זבחים זג) שלמדת צהס פגול לכל הזבחים (סס ד:).